Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Psalm 1
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

Morgendienst

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 171 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Psalm 130 : 2 en 4**
6. **Gebed om vergeving van zonden**
7. **Schriftlezing : Psalm 19**
8. **Zingen : Psalm 19 : 3 en 4**
9. **Tekst : Psalm 1**
10. **Zingen : Psalm 1 : 1 - 3**
11. **Dankzegging en gebed**
12. **Slotzang : Psalm 119 : 37 en 38**

Middagdienst

1. **Zingen : Gezang 171 : 1 en 2**
2. **Gebed voor de opening van het Woord**
3. **Schriftlezing : Psalm 19**
4. **Zingen : Psalm 19 : 3 en 4**
5. **Tekst : Psalm 1**
6. **Zingen : Psalm 1 : 1 - 3**
7. **Geloofsbelijdenis van Nicea**
8. **Zingen : Gezang 161 : 1 en 4**
9. **Dankzegging en gebed**
10. **Slotzang : Psalm 119 : 37 en 38**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

En…, waar gaat de reis naartoe? Dat was een vraag die twee maanden geleden vaak gesteld wordt. Blijkbaar vinden mensen het dus ook een belangrijke vraag. Want je hoopt natuurlijk voor een ander dat hij een beetje mooi weer heeft. Verder zegt de vakantiebestemming ook iets over een persoon. Zoekt hij een badplaats op of de bergen? Blijft hij in Nederland of wil hij juist weg uit ons land? Waar gaat de reis naar toe? Maar als je die vraag afzet tegen het vraagstuk van Psalm 1, dan is de vraag waar de vakantiereis naartoe gaat, toch echt van een minder belang. Want in Psalm 1 gaat het over de vraag waar het met je leven naartoe gaat? Waar leef je je leven en wat gaat je leven opleveren. In Psalm 1 gaat het over de reis van uw leven. Letterlijk en figuurlijk. De reis van uw leven.

Maar voordat we verder bij dat vraagstuk stilstaan is er een ander vraagstuk dat onze aandacht vraagt. Namelijk de plaats van deze Psalm in het geheel van de Psalmbundel. Ik geloof niet dat we te veel zeggen als we stellen dat deze Psalm als een soort inleiding dient op de hele Psalmbundel. Er zijn ook aanwijzingen voor. In Handelingen 13 vers 33 worden woorden uit Psalm 2 aangehaald. Maar nu zijn er ook oude Griekse handschriften die het niet over Psalm 2 hebben, maar over Psalm 1. Dat is niet een fout die je gemakkelijk zou kunnen verklaren uit verkeerd overschrijven van een handschrift. Nee, het ligt meer voor de hand dat er in die tijd Psalmbundels waren, waarin Psalm 1 be-

schouwd werd als de inleiding op de Psalmbundel. En dat dan Psalm 2 vanzelf de eerste Psalm wordt. En als je kijkt naar de inhoud van Psalm 1 is, afgezien van het vraagstuk van de nummering, er ook veel voor te zeggen om Psalm 1 als een soort inleiding of voorwoord op de hele Psalmbundel te zien.

Gelukkig is de mens, zo begint Psalm 1. Gelukkig is de mens. Op reis gaan en op vakantie gaan, verbinden wij ook met gevoelens van geluk. Al valt dat in de praktijk nog wel eens tegen als je ziet hoeveel stress vakantie in menig gezin met zich meebrengt. Gemopper op elkaar, gemopper op de kinderen die in de weg lopen, files, en noem het maar op. Echt niet allemaal geluk en ontspanning. Maar dat terzijde. Gelukkig is de mens. Geen reisorganisatie kan je verzekeren dat je 'gelukkig' zult zijn tijdens je vakantie, maar in Psalm 1 is er wel die zekerheid. 'Gelukkig de mens!'

Nu kan ik me voorstellen dat menigeen nu niet direct geluksgevoelens krijgt bij het lezen van deze Psalm. Zeker de jeugd niet. Want het gaat hier maar over de wet en dat je daar naar moet leven en dat de weg van de wettelozen dood loopt. Maar aan de wet, hebben we toch lang niet altijd vreugde. Van nature staat de wet ons tegen. Paulus schrijft dat de wet ons onze zonden leert kennen. Hij schrijft dat we wet ons onze ellende leert zien en ons veroordeelt. Nou, lekker blij en gelukkig wordt je daar van.

Maar een Jood die deze Psalm leest, zal niet direct dergelijke gevoelens krijgen. Want het Hebreeuwse woord dat in het Nederlands vertaald is met 'wet', luidt in het Hebreeuws 'Thora'. En de Thora kan de wet van God zijn, de Tien Woorden zoals de Here die op de berg Sinaï heeft gegeven. Maar de Thora kan ook de 'wet' zijn in zijn volle breedte. Dus met als de andere bepalingen die de Here gegeven heeft over de dienst aan Hem. Zoals de bepalingen voor de dienst in de tabernakel. De bepalingen voor onreinheid, de bepalingen over de sabbat en andere feestdagen. Maar het kan zelfs nog breder. Er kan zelfs de hele openbaring van God mee bedoeld worden. Dus ook de openbaring van God in de geschiedenisboeken zoals Jozua, Samuël, de Koningen en de Kronieken. Maar ook de openbaring van God in het de wijsheidsboeken, zoals Prediker, Spreuken en het boek van de Psalmen.

In dat geval is de Thora dus veel meer dan de wet van God. Het is de geopenbaarde wil van God. Als de Here Christus aan het einde van de samenvatting van de wet zegt, dat deze twee geboden de grondslag zijn van alles wat er in de Wet en de Profeten staat, dan bedoelt de Here met dat woord 'wet' dus ook veel meer dan de Tien Woorden. De com-

binatie van Wet en Profeten zou anders ook een beetje vreemd zijn. Waarom wel de Profeten in de brede zin en de wet in smalle zin. Met die wet bedoelt de Here Christus dus de Thora. Gods geopenbaarde wil in brede zin. En de 'Wet en de Profeten' is dus een uitdrukking voor het hele Oude Testament. Het Oude Testament dat op iedere pagina de mens onderwijst over de weg die God met zijn volk gaat. Het vertelt ons wat God wil met deze wereld, wat God wil met de mens. Zo is dus ook Psalm 42 deel van de Thora. De Psalm over die man die zo naar God verlangt. De man die zo'n onrustig hart heeft en bang is zijn geloof te verliezen. En Psalm 32, over de vergeving van de zonden is ook Thora. Psalm 150 over het zingen voor de Here is Thora. En als het hier in Psalm 1 dus over de wet gaat, dan moet u dus niet alleen maar denken aan regels die gebieden en verbieden, maar dan moet u denken aan alles wat God ons leert over het leven met Hem en met elkaar. De Thora is als een foutloos navigatiesysteem dat je de weg wijst in dit leven. De weg naar het geluk. De weg van het geluk.

En wie de wil van God kent, die weet ook dat het onderhouden van de wet in enge zin nooit de weg van het blijvende geluk kan zijn. Want wie het geluk hoopt te verdienen door zich aan de wet te houden, die zal het geluk verliezen. Het geluk is niet te verdienen. Het geluk is niet een beloning op onze gehoorzaamheid en trouw. Wie dat leert, leert de mensen de valse leer. Want dat is niet de leer van Christus, maar de leer van de Farizeeën en Schriftgeleerden. Wie het woord 'wet' in Psalm 1 opvat als de Tien Woorden die komt uiteindelijk uit bij een leer waarin de mens zichzelf verlost door zich aan de geboden van God te houden.

Maar de wet is hier het 'onderwijs' van de Here in brede zin. Maar dat betekent niet dat we nu moeten gaan doen alsof het in Psalm 1 het er alleen maar om gaat dat je in God gelooft en dat het verder niet veel uitmaakt welke keuzes je in dit leven maakt. Want Psalm 1 heeft het wel over wie onze vrienden zijn. Met wat voor mensen trekken we op? Gaan we om met mensen die plezier hebben in kwaad doen? Met mensen die er plezier in hebben andere mensen te pesten? Wie voor vrienden hebben jullie, jongens en meisjes? Zijn dat kinderen die graag andere kinderen pesten? Vind je het leuk om met zulke kinderen om te gaan? Of zelfs met ze mee te doen? De Here haat dat. En je moet niet met zulke kinderen meedoen. Dat moeten niet je vrienden zijn. Ik denk als er niemand meer is die het leuk vind om met pestkoppen op te trekken of mee te doen, dan gaan die pestkoppen zich wel anders gedragen. Want dan is er niemand meer die ze

stoer of leuk vind. Ook al pest je misschien zelf niet, toch zou het wel kunnen dat je daar toch aan meewerkt. Door te lachen om de degene die pest. Of door hem te laten voelen dat je hem wel stoer vindt als hij pest. Of als hij de juf een grote mond durft te geven. Maar het gaat niet alleen om je vrienden op school, maar ook om je vrienden in de buurt. Wat voor kinderen zijn dat? Zijn dat lieve kinderen of vervelende kinderen. En dat geldt ook als je een tiener geworden bent. Wat voor vrienden heb je dan? Vrienden die altijd weer te veel drinken en zich niet kunnen gedragen? Vrienden die rottigheid uithalen? Vrienden die op een onbehoorlijke manier met meisjes omgaan? Vrienden die geen zin kunnen uitspreken zonder een grof woord te gebruiken? Maar het geldt ook als je volwassen bent. Staat u het liefst bij de mensen die over anderen roddelen? Of ontloopt u die juist? Bent u het liefst in de buurt van collega's die altijd maar op de baas mopperen en er de kantjes van aflopen? Of bent u het liefst in het gezelschap van collega's die trouw en serieus hun werk doen? Waar je mee omgaat daar wordt je mee besmet. Zulk gezelschap is slecht voor een mens. Of je nu jong bent of oud. Maar dat geldt in onze moderne wereld niet alleen voor de mensen van vlees en bloed die je direct ontmoet. Maar het geldt ook voor de mensen die je 'ontmoet' op de televisie. Wat voor mensen zijn dat? En het geldt ook voor de mensen die je op het internet ontmoet. Op Hyves en MSN, maar ook op allerlei andere sites. Want omgang met slecht gezelschap bederft je waarden en je normen. Is het niet bewust dan is het wel onbewust. Met wat voor taal en wat voor omgangsvormen wordt je geest gevoed.

Nu klinkt dat misschien wel een beetje zwaar, dat woord 'gevoed', maar daarmee blijf ik wel dicht bij Psalm 1. Want in vers 3 gaat het over een boom. Een boom geplant aan stromend water. Dat kan een boom aan een rivier zijn. Maar het kan ook een boom zijn die op grond staat die geïrrigeerd wordt. Dat is een moeilijk woord jongens en meisjes. Maar ik denk dat jullie bijna allemaal wel eens op het strand geultjes hebben gegraven waar het water door stroomt. Of misschien wel bij een plas nadat het hard geregend had. In landen waar niet veel regen valt, daar graven de mensen vaak geulen zodat het water van de rivier op allerlei plaatsen komt, zodat de bomen en gewassen die langs die geulen geplant altijd voldoende schoon water hebben. En jongens en meisjes, jullie weten wel wat er gebeurt als een boom in goede grond staat en geregeld water krijgt. Dan groeit hij. Dan ziet hij er fris uit. Dan zijn de bladeren mooi groen. En als het een

vruchtboom is, krijgt hij heerlijke vruchten. Zo werkt het gewoon. Zo heeft God het bepaald.

En zo geldt het ook voor ons mensen. Als wij ons in het onderwijs van God verdiepen en daar naar luisteren, dan zullen we groeien, bloeien en vrucht dragen. Betekent dat dat ons leven dan alleen maar voorspoed kent? Geen zorgen en problemen meer? Nee, dat niet. Wat groeien, bloeien en vrucht dragen is, moeten we namelijk niet afmeten aan wat de mensen daarvan denken. Maar dat moeten we afmeten aan wat de Here daar zelf van zegt. Geluk is dat je vrede hebt met God, vrede hebt met je naaste, vrede hebt met jezelf. Geluk is dat je weet dat je zonden je zijn vergeven om Christus Jezus wil. Geluk is dat je weet dat je het eigendom van Jezus Christus. Geluk is dat je weet dat je toekomst zeker is in Christus. Geluk is dat je weet waarvoor je leeft en waar je je geluk in moet zoeken. Geluk is dat je weet dat je er beter aan doet om schatten te verzamelen in de hemel en niet op aarde.

En hoe schril is dan de tegenstelling met de mensen die geen boodschap hebben aan het onderwijs van de Here. Daarvan zegt vers 4 dat zij zijn als kaf dat verwaait in de wind. Kaf, jongens en meisjes, dat zijn de harde schillen die rondom een graankorrel zitten. Die schillen kun je niet eten. Dus daarom worden graankorrels gedorst. Vroeger gebeurde dat met een vlegel. Een stuk hout aan een stok. Daarmee sla je op de graankorrels en daardoor komen deze schillen los van de korrels. Vervolgens werd er met een grote schaal het graan in de lucht gegooid. Het kaf dat weinig weegt, wordt weggeblazen door de wind en de zwaardere korrels vallen weer terug op de grond. Het kaf is niets waard. Zo is het ook met het leven van mensen die zich niets aantrekken van het onderwijs van de Here. Dat leven staat los van God en zulk leven mist zijn doel. Een dergelijk leven kan ook niets anders dan verdorren. Dergelijk leven droogt op, omdat het niet verbonden is met God, die de bron van het leven is.

En zo is dan ook de conclusie dan ook dat de wettelozen niet stand zullen houden waar recht heerst. En zondaars geen blijvende plek hebben in de kring van de rechtvaardigen. Liefde voor recht en wetteloosheid verdragen zich niet met elkaar. De wettelozen ergeren zich aan de braafheid van de rechtvaardigen. Ze voelen hoe hun gedrag wordt afgekeurd. En ergens diep van binnen weten ze wel dat hun gedrag niet deugt. Als de rechtvaardigen niet wijken, dan houden de wettelozen geen stand. En waarom zouden de rechtvaardigen wijken? De Here staat toch aan hun zijde. En dat mag ons troosten en

rust geven. Ook al zien we om ons heen, dat het leven harder en harder wordt. Ook al zien we om ons heen dat we lontjes korter en korter worden. Ook al zien we om ons heen dat steeds meer huwelijken ontbonden worden, omdat mannen en vrouwen er geen zin meer in hebben om in de ander te investeren. Zien we dat begrippen als trouw en liefde meer en meer uitgehold worden. Toch hoeven we niet te wanhopen. Want het recht zal sterker blijken te zijn dan de wetteloosheid. Het recht sterker dan de zonde.

En waarom weten we dat zeker? Omdat God de weg van de rechtvaardigen beschermt. Als u op de weg van het recht blijft, mag u weten dat de Here u zal beschermen op die weg. Want God heeft zelf die weg gebaand. Hij heeft zelf die weg lief. Hij wijst zelf de mensen deze weg aan als de weg van het leven. Ja, en als we nog dieper nadenken en vertrouwd zijn met de woorden van Christus, dan weten we dat de weg van de rechtvaardigen niet iets is, maar iemand. Het is Christus. Want zo heeft Hij zichzelf ook genoemd. De weg, de waarheid en het leven. En feitelijk is Hij ook de Thora, de wijsheid van God. Hij is het Woord van God dat levend geworden is.

En de weg van de wettelozen, de weg van de mensen die niet met God willen optrekken. Die weg loopt dood. En ook dat hoeft niemand te verbazen. Wie de weg die God wijst, afwijst, moet niet verbaasd zijn als die weg uiteindelijk geen geluk maar ellende brengt.

Waar gaat de reis naartoe? De reis van uw leven. Het antwoord wordt bepaald door de weg die u volgt. Als u in het onderwijs van de Here uw vreugde vindt en zich met liefde daarin verdiept, dan zult u op de weg van het leven blijven. Dan is de Here ook bij alles wat u doet aan uw zijde.

Amen